

L. lectori S. salutem

dit informatieblad verschijnt enkele keren per jaar

april 2005

Scholenuitwisseling Leiderdorp-Samorin 2004

Zeven meisjes, vier jongens en twee docenten (onder wie de lerares engels) van het Slowaaks-Hongaarse Gymnasium (tweetalig) in Šamorín brachten in april 2004 een bezoek aan Visser 't Hooft Lyceum (afd. Gymnasium) in Leiderdorp in het kader van de scholenuitwisseling. De gasten logeerden bij de scholieren thuis. Zij maakten kennis met het onderwijs in Nederland, het leren op school en de vrijetijdsbesteding van hun leeftijdsgenoten. Ook bezochten ze Leiden, Amsterdam en Noordwijk.

De Leiderdorpers hadden zich voorbereid door werkstukken over het leven in Oost-Europa te maken en legden deze ter beoordeling voor aan hun gasten.

Op 10 mei 2004 vertrokken elf leerlingen van het Visser 't Hooft lyceum uit Leiderdorp met hun docenten Peter-Frank Koster en Jos Nijhof voor een tegenbezoek aan Šamorín. Ook zij volgden daar lessen op het Gymnasium.

Enkele reacties uit de dagboeken van de leerlingen:

Jonathan en Sander: "Een lange treinreis met weinig slaap naar Praag. Bezoek aan het oude hart van de stad, Staromestske Namesti en de Karelsbrug. Met de trein verder naar Bratislava, de hoofdstad van Slowakije."

Ilona en Maaïke: "Leversoep was onze eerste kennismaking met het 'heerlijke voedsel' van een andere cultuur."

Esmée en Bob: "Twee lessen naar school: wiskunde en engels. Met de bus naar Bratislava. 's Avonds gebarbecued in de tuin van de lerares Engels."

Laura en Vincent: "Paardrijden. Bezoek aan een kerkje met rondleiding van een priester. 's Avonds dansles, o.a. de polka."

Renée en Janna: "Op school een tekenproject over Nederland. Bezoek aan de bergen van de 'kleine Karpaten'."

Femke: "Een rondleiding in het dorpsmuseum. Broodjes gebakken in een stenen oven. Met het vliegtuig terug naar Schiphol."

Begin April van dit jaar komen 17 Slowaakse leerlingen naar Leiderdorp eind april gaan 15 leerlingen van het Visser 't Hooft lyceum naar Šamorín. De leerlingen hebben de smaak van de ontmoeting te pakken.

Vrouwendienst Dorpskerk Leiderdorp en Šamorín

Rinske Kwestro-Bouman is voorzitter van de

bezoeken aan Šamorín en brengt zij, geholpen door leden van de Vrouwendienst goederen en kerstpakketten naar ouderen in Šamorín. Een bezoek aan het verzorgingshuis en verpleeghuis met kleding en incontinentiemateriaal. Voor groot onderhoud van het 'Altersheim' is geld nodig. Het dak lekt en de ramen tochten en moeten worden vervangen. In het verzorgingstehuis is plaats voor 30 bewoners, die leven in kamers van 4 personen. Van hun uitkering houden de oude bewoners nauwelijks iets over voor zichzelf. Op de vraag van Rinske hoe het 'Altersheim' te kunnen helpen kwam als antwoord: "Wij zouden geholpen zijn als jullie in de onderhoudsbeurt zouden kunnen bijspringen. Dan hoeft het 'Altersheim' hiervoor geen kosten te maken en kan dat geld besteed worden aan de zorg." Rinske voert actie om geld te verzamelen voor de restauratiewerkzaamheden.

Tien jaar stedenband Leiderdorp-Šamorín Wij zijn in Leiderdorp geweest.

Op uitnodiging van onze zusterstad Leiderdorp hebben we tussen 12 en 16 mei 2004 drie onvergetelijke dagen in Leiderdorp doorgebracht. Het programma, samengesteld door onze gastheren (het gemeentebestuur van Leiderdorp en de stichting stedenband Leiderdorp-Šamorín) was zeer interessant en leerzaam. Dit omvatte o.a. woningbouw en renovaties, afvalverwerking (met bezoek aan de gemeentewerf en VLIKO), bezoek aan sociale instituten/etablisementen, grote bouwprojecten (spoorweg van HSL, autobanen, nieuwe woongebieden) nuttige besprekingen, stadswandelingen en, ter afsluiting hebben we, samen de Slowaakse ambassadeur in Nederland, deelgenomen aan een feestelijke gezamenlijke zitting van de Leiderdorpse gemeenteraad en de Stichting Stedenband Leiderdorp-Šamorín. We zijn zeer erkentelijk en dankbaar voor de goede zorg, opvang en gastvrijheid die ons ten deel viel. We hebben prettige mensen leren kennen en daardoor kunnen we nu ook een beetje beter doordringen in de Nederlandse mentaliteit. De Nederlanders zijn zeer vriendelijk, open, ongedwongen en direct. De tolerantie, een van de basiselementen van de Nederlandse democratie, zou ook in ons land onderwezen moeten worden. Niettegenstaande de grote bevolkingsdichtheid in dat kleine land, mensen van allerlei etnische komaf, huidskleur, nationaliteiten en religies leven vreedzaam naast elkaar. Dit is voor ons een voorbeeld

om te volgen!

Vrouwendienst Dorpskerk. Al vele jaren brengt zij

Zo schrijft Ervin Sármany, een van de 8 delegatie leden uit Šamorín, die in mei 2004 een bezoek aan Leiderdorp brachten in de lokale krant 'Somorja és Vidéke' ("Šamorín en omstreken"). Hij besluit zijn verslag misschien te optimistisch!

Tijdens het bezoek van de delegatie werd ook het tienjarig bestaan van de stedenband Leiderdorp-Šamorín gevierd. Namens de Stichting en het Gemeentebestuur werd op zaterdag 15 mei in het gemeentehuis een bijeenkomst gehouden rond het thema "Stedenband". De heer A.D. van den Bergh, voorzitter van de landenkring Tsjechië en Slowakije van het Platform Gemeentelijke Vredesbeleid sprak daar over: 'Het blijft zinvol, een jumelage met Slowakije'. Bovendien hielden de toenmalige ambassadeur van Slowakije in Nederland, de heer Jan Kuderjavý, en de burgemeester van Šamorín, Ir. Karoly Domsitz, leider van de delegatie, een korte toespraak. In "Somorja és Vidéke" gaf dr. Olga Hargasova, directrice van de Hotelschool in Šamorín en daar voorzitter van de Stedenband Šamorín-Leiderdorp onderstaande terugblik:

10 jaar vriendschap met Leiderdorp

Het begon in 1993 met een aanbeveling van Zoltán Ácz, een Leiderdorper van Hongaarse origine aan onze toenmalige burgemeester, Lajos Gyulai, om met Leiderdorp een zusterstedencontact te ontwikkelen. In mei 1994 hebben Zoltán Ácz, Hans van Hartingsveldt, Ellis Groothoff, Elly Leyendecker en Rinske Kwestro de "Stichting Leiderdorp-Šamorín Stedenband" opgericht. Na hun bezoek aan Šamorín (later in 1994) is onze "Somorja-Leiderdorp Stichting" ontstaan met Dr. János Fóthy, László Pokstaller en Olga Hargasova in het bestuur. In de afgelopen 10 jaar zijn de contacten steeds intenser geworden en leerden we elkaars cultuur, geschiedenis en gewoontes steeds beter kennen. Regelmatig bezochten we elkaar en wisselden ervaringen en ideeën uit. In deze tijd brachten het koor HID, de volksdansgroep Prvosienka, brandweerlieden en delegaties van de muziekschool en de Hotelschool uit Šamorín bezoeken aan Leiderdorp, hoofdzakelijk met culturele bedoelingen. Onze vrienden uit Leiderdorp hielpen ons met 'charitatieve hulp': kerstcadeaus voor de bewoners van het kinderdhuis, voor het huis van de gepensioneerden, voor dat van de gehandicapten en voor de kerken etc.. Vanaf 2000 was de samenwerking meer op de jeugd gericht. Regelmatig wisselen we studenten uit (Jednota Hotelschool vs. R.O.C. Leiden) of maken we ruilexcursies (M.R. Stefanik Gymnasium vs. het Leiderdorps Visser 't Hooft Lyceum. Een evaluatie van onze samenwerking op gemeentelijk bestuursniveau gebeurt om de twee jaar, de laatste keer in mei 2004. Van beide kanten waren voorstellen gemaakt om de samenwerking nog efficiënter te maken. Van de kant van Šamorín was er vastgesteld dat goede resultaten waren geboekt op culturele en educatieve

terreinen. In de toekomst zouden we graag onze

samenwerking willen versterken ook op het gebied van de 'ondernemingen' die voor ons beiden gunstig zou kunnen uitpakken. De tijd hiervoor lijkt rijp te zijn met ons EU-lidmaatschap en de steeds groter wordende invloedssfeer van de steden.

Ten laatste wil ik hier mijn dank betuigen aan al degenen, zowel hier als in Leiderdorp, die onze stedenband steeds vruchtbaarder hebben gemaakt.

(met dank aan de heer István Juhász voor de vertaling uit 'Somorja és Vidéke')

Slowakije

Vrije markt

De Slowaakse regering wil er alles aan doen om te bereiken dat de vrije arbeidsmarkt in landen van de EU zo snel mogelijk na de toetreding van Slowakije voor haar burgers open gaat. De meeste van de huidige EU landen hebben een overgangperiode ingevoerd van 2 tot 7 jaar. Het Ministerie voor Werk van Slowakije overweegt dezelfde beperkingen in te voeren voor burgers van westerse landen die werk zoeken in Slowakije.

Volgens het laatste onderzoek is werken in het buitenland vooral aantrekkelijk voor jonge, alleenstaande, hoogopgeleide mensen tussen de 18 en 24 jaar. De grootste motivaties hiervoor zijn het hogere inkomen, vergroting van de taalkennis en de ontevredenheid over de algemene situatie in Slowakije.

Bedelen

Bedelen wordt een steeds groter probleem in de grote steden van Slowakije, zoals Bratislava en Kosice. De politie staat machteloos toe te kijken omdat de agenten pas mogen ingrijpen als er sprake is van ordeverstoring. Langs lopende burgers kunnen zich alleen maar ergeren. Het aantal bedelaars stijgt en de agressiviteit van met name dakloze bedelaars neemt enorm toe. Ze beconcurreren elkaar en proberen elkaars plaats in te nemen.

Milieuvriendelijke EKO-bus

In Bratislava begint in februari het testen van de milieuvriendelijke "Ekobus" die op aardgas rijdt. Deze bus is geleend van de Praagse producent NordLogistic. In vergelijking met een conventionele bus, heeft deze bus een veel lagere uitstoot van o.a. CO₂ en voldoet daarmee aan de emissie eisen van de EU voor 2008.

Beschermde natuurgebieden

De Slowaakse regering heeft een akkoord bereikt over de lijst van beschermde natuurgebieden in Slowakije die toegevoegd worden aan het Europese net "Natura 2000". Dit net bevat belangrijke natuurgebieden in heel Europa.

In Slowakije hebben deskundigen 384 gebieden uitgekozen voor "Natura 2000"; dit is ca 12% van de oppervlakte van Slowakije. Het zijn vooral belangrijke biotopen die in West-Europese landen

bijna niet bestaan, zoals bossen, alpenweiden,

nestplaatsen van adelaars enz.

Verwijderingsbijdragen

Vanaf 2005 gaan Slowaken verwijderingsbijdragen betalen bij aankoop van alle elektrische apparaten. Dit betekent tegelijk een stijging van de prijzen van deze producten. De hoogte van de bijdrage is nog niet bekend. Geschat wordt dat bijvoorbeeld bij aankoop van een koelkast 500 SK meer betaald moet worden.

Economie: komst buitenlandse concerns

De komst van vele buitenlandse concerns verandert zowel de economische structuur als het stadsleven in Slowakije. Mensen moeten veel verder en vaker naar hun werk reizen, ze moeten vaker verhuizen of ze moeten een tijdelijke verblijfplaats zoeken dichtbij hun werkgever. Deze migratie leidt tot een woningtekort in grotere steden zoals Bratislava (van de 8000 werknemers van de Volkswagenfabriek moet op dit moment ongeveer de helft dagelijks heen en weer reizen); Galanta (daar komt het Europees centrum van Samsung met ca. 1000 werknemers) en Trnava (de vestiging van PSA Peugeot Citroën heeft hier geleid tot een groot woningbouwproject).

Hyundai

Koreaanse Hyundai Motor Group heeft op 2 maart 2004 aangekondigd zich te gaan vestigen in Slowakije dichtbij Zilina. Voordat Hyundai tot dit besluit gekomen is, heeft zij Hongarije, Tsjechië, Polen en Slowakije in haar vestigingsronde meegenomen. Na afweging heeft Hyundai gekozen voor Slowakije. Hier is een investering van 870 miljoen euro mee gemeoid die 2.400 banen zal opleveren. Dit betekent een economische impuls voor Slowakije.

Samsung

Het Koreaanse elektronicaconcern Samsung heeft op 15 januari bekendgemaakt haar Europese hoofdkantoor in Slowakije (Galanta) te vestigen. Samsung zal haar fabrieken in Groot-Brittannië en Spanje sluiten en deze productie verplaatsen naar Slowakije. Deze beslissing leidt ertoe, dat de werkgelegenheid in Galanta een flinke impuls krijgt met 1000 banen. In juni 2002 werd de Samsung fabriek in Galanta geopend. De productie van CDT monitoren werd later in datzelfde jaar opgestart. In maart 2003 werd begonnen met de vervaardiging van LCD monitoren. Samsung Electronics Manager Kim Seong Jim kondigde aan dat tegen het einde van 2005 Samsung het begin van de productie van huishoudelijke apparaten heeft gepland. Dit betekent een investering van 40 miljoen euro.

Slowakije: emigratieland

Het aantal personen dat vanuit Slowakije emigreert blijft stabiel. Dit ondanks de komende toetreding tot de EU. Relatief gezien (omgerekend naar het aantal inwoners) staat Slowakije in Europa al jaren in de top 3 van emigratielanden en in de wereld in de top 10. Slowaken gaan het

meest naar Tsjechië, Duitsland, Oostenrijk, VS,

Canada, Groot-Brittannië en Australië. De meeste emigranten komen uit de grote steden.

Herziening WAO

Ook in Slowakije is de "WAO" herzien. Tot nu toe bestonden alleen de kwalificaties volledig arbeidsongeschikt en gedeeltelijk arbeidsongeschikt. Voor die laatste groep wordt nu in het nieuwe systeem in een percentage aangegeven hoe groot die arbeids(on)geschiktheid is. Als gevolg van die wijziging moeten alle ongeveer 300.000 arbeidsongeschikten worden herkeurd.

Reisinformatieservice: SkyEurope in Slowakije.

Door het succes van SkyEurope in de regio Bratislava-Wenen (slechts 60 kilometer van elkaar verwijderd) is de concurrentie wakker geschud en zijn er meer concurrenten bijgekomen.

Easyjet zit nu ook in Bratislava, evenals de Duitse Lufthansa. LOT, de Poolse nationale luchtvaartmaatschappij, heeft Nowy Przewoznik (Nieuwe Carrier) opgericht, een dochterbedrijf dat goedkope vluchten moet gaan aanbieden. Austrian Airlines vliegt sinds mei dit jaar goedkoop tussen Bratislava enerzijds en Brussel, Parijs en Londen anderzijds.

Voorheen moesten de Slowaken speciaal naar Wenen voor internationale vluchten. Nu zijn de rollen omgedraaid. Oostenrijkers reizen naar Bratislava voor goedkope vluchten.

Austrian Airlines en Flughafen Wien willen graag de luchthaven in Bratislava kopen. Maar in Slowakije is men bezorgd dat de Oostenrijkers dat alleen maar willen met het doel om het Slowaakse succes de nek om te draaien.

Slowakije:zuinig met energie

Oost-Europese landen zijn vreselijk slordig met energie. Ze gebruiken voor dezelfde productie minstens tweemaal zoveel stroom en gas als de West-Europese landen, stelde het Wereld Natuur Fonds (WNF) na recent onderzoek.

Slowakije blijkt het onzuinigste land. De inwoners gebruiken 5,2 maal zoveel energie als het westerse gemiddelde, gerekend per euro van het bruto binnenlands product. Het Wereld Natuur Fonds roept de Europese Unie op tot strenge zuinigheidsmaatregelen. Alleen zo kan Europa echt meehelpen om bijvoorbeeld de opwarming van de aarde te beperken.

Burgemeester Károly Domsitz van Samorin:

"Wat hebben we bereikt"

1. De begroting van de gemeente voor 2002 was ca 50 miljoen SK p.i. In 2004 was dit 165 miljoen. Het aantal werknemers in gemeentedienst is opgeklommen van 22 naar 169. Als wij ook de scholen, het tehuis van de ouderen, het vrijetijdsbestedingscentrum, de bijbehorende keukens, enz. (die door decentralisaties aan de gemeente werden overgedragen)er bijnemen, staan er nu in totaal 375 mensen op de 'loonlijst' van de gemeente! Er moet wel vermeld worden -zegt burgemeester Domsitz- dat de nodige financiering van bovengenoemde nieuwe verplichtingen omdat

de verdeling van staatsgeld onder de gemeenten nog onduidelijk en onzeker is. Hopelijk wordt dit probleem gauw opgelost.

2. In lijn met ons verkiezingsprogramma hebben we in twee jaar tijd de basis van een industriepark gelegd; de revitalisatie van de Landbouw Coöperatie de 'Blauwe Donau' is in gang gezet. Meer en meer bankfilialen vestigden zich in Šamorín. Een begin is gemaakt met de aanleg van riolering in Tejfalú. Er is vooruitgang geboekt met het onderhouden en aanleggen van wegen, voetpaden, parkplaatsen. En er zijn nog veel plannen en projecten die straks worden aan-gepakt voor het welzijn van de hele bevolking van Šamorín.

3. De sociale voorzieningen en premies daarvoor zijn gehandhaafd. Wij realiseren ons dat er nog meer sociale woningen moeten komen. Maar de mensen moeten ook beseffen dat de gemeente niet een sociale of charitatieve instelling is!

4. Educatie en scholen zijn nu ons grootste probleem vanwege 'onderfinanciering'. Herstructurering en modernisatie op dit gebied zouden nog voor de overdracht aan de gemeenten moeten gebeuren, maar de Staat heeft dit verzuimd. Daardoor moeten we nu inkrimpen! Wij doen ons best om aan meer geld te komen en de schade te beperken.

5. We blijven de initiatieven van de gemeenschap op het terrein van cultuur, sport en sociale activiteiten stimuleren.

6. Openbare veiligheid is ietwat een zorgenkind. Meer politieagenten op straat moet mogelijk zijn - vinden velen.

In het gehele gebied van Šamorín zijn er tegenwoordig maar twee agenten van de staat en de twee agenten van de stad zelf zijn constant op straat. Dit lijkt inderdaad te weinig! Wij proberen er iets aan te doen door tenminste hun effectiviteit te verhogen met medewerking van de bewoners (als je iets verkeers ziet gebeuren bel het gratis nummer 158 of 159!)

Onze brandweermannen doen het heel goed en wij zijn trots op hen, We blijven hen steunen en helpen!

7. Milieuzaken: vuilnisverzameling en - verwerking heeft het moeilijk door ongedisciplineerd gedrag van velen. Veel te veel dingen worden weg-gegooid (i.p.v. aan "kringloop" mogelijkheden te denken) of massaal gedumpt op illegale plaatsen. Dit moet veranderen!

8. Internationale contacten;
We zijn in contact met onze zustersteden: Mososnmagyaróvár en Leiderdorp. Leiderdorp ligt wel een beetje ver (1250 km). In de lente hebben we deelgenomen aan een officieel bezoek aan onze Nederlandse vrienden, wat heel nuttig was. Met Mososnmagyaróvár is ons contact vanzelf-sprekend iets meer frequent, bloeiend, bijna

familiair (getuige hun spontane donatie voor de renovatie van de beschadigde standbeeldgroep op de Hoofdplein).

Roma's (zigeuners)

Per januari dit jaar zijn er voor ambtenaren van sociale diensten zware tijden aangebroken. Op deze datum ging er een nieuwe bijstandswet in werking die de oorspronkelijke uitkering halveert. Dit betekent een aanzienlijke daling van inkomens, vooral voor langdurig werklozen. De groep die hierdoor het hardst wordt getroffen is de groep die van de Roma's (zigeuners) in Oost-Slowakije. In de hele regio is een ongekende onrust ontstaan door groeiende agressie tegen ambtenaren (de meeste bureaus van sociale dienst moesten politie of veiligheidsdienst inschakelen) en bijna dagelijks voorkomende plunderingen van supermarkten en andere winkels (in Cierna nad Tisou liepen zelfs twee verkoopsters verwondingen op tijdens zo'n plundering). De Roma's, volgens het Ministerie van Sociale Zaken in hun opstand vooral door communisten en plaatselijke lommerds gesteund, zijn van plan ook meer georganiseerde acties te gaan voeren tegen de nieuwe, lage, bijstand. Hun positie op de arbeidsmarkt is erg slecht omdat ze bijna geen opleiding of werkervaring en dus geen werkdiscipline hebben. In veel gevallen is er sprake van sociale onaangepastheid. Dit alles wordt gezien als erfenis van het communistische regime en de communistische manier van het aanpakken van het "zigeunerprobleem".

STEUN HET WERK VOOR DE STEDENBAND

Onze stichting kan niet functioneren zonder de giften van derden. Wie sympathiek tegenover de instandhouding van de stedenband met Šamorín staat, wordt van harte uitgenodigd om zich bij het secretariaat op te geven als donateur van de stichting. De minimale bijdrage is voor donateurs € 7,-. Incidentele giften zijn uiteraard ook van harte welkom.

Uw bijdrage is welkom op gironummer 6933310 t.n.v. Stichting Stedenband Leiderdorp-Šamorín te Leiderdorp. Bij voorbaat onze dank.

Aan donateurs wordt het Jaarverslag gestuurd en het informatieblad 'LS'.

KOPIJ VOOR INFORMATIEBLAD LS

De redactie staat open voor suggesties en bijdragen aan de **L.S.** en wil graag horen van uw ervaringen met mensen uit Šamorín.

redactieadres:

Van Poelgeestlaan 49
NL - 2352 TA Leiderdorp
tel. +31-71-5896392
r-mail: gersduve@hetnet.nl

Samenstelling Bestuur

J. van Hartingsveldt (voorz.)	P. Futo
E. Groothoff (secr.)	H. Hemstede
E. Grootaarts (penningm.)	M. Zonneville
A. Duvekot	

